

УДК 377.8

DOI 10.31494/2412-9208-2022-1-1-436-444

**INTERACTIVE LECTURES AS A WAY TO INCREASE THE
EFFECTIVENESS OF TEACHING AND LEARNING IN HIGHER
EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS**

**ІНТЕРАКТИВНІ ЛЕКЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Iryna SHKOLA,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor

ireneshkola@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1455-6371>

Ирина ШКОЛА,

кандидат філологічних наук,
доцент

Bohdana SALIUK,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor

bohdanasaliuk@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-9952-2399>

Богдана САЛЮК,

кандидат філологічних наук,
доцент

*Berdiansk State Pedagogical
University,*

✉ *4, Schmidta street, Berdiansk,
Zaporizhzhia region, 71100*

*Бердянський державний
педагогічний університет*

✉ *вул. Шмідта, 4, м. Бердянськ,
Запорізька обл., 71100*

Original manuscript received: February 15, 2022

Revised manuscript accepted: May 18, 2022

ABSTRACT

The article is devoted to an interactive lecture as one of the effective methods of teaching in High educational establishments, which helps to increase the effectiveness of learning and the level of motivation of students. The authors reveal the essence of interactive learning and emphasize that it consists in the organization of constant interaction of all participants of the educational process. Also they compare the traditional classical lecture with the interactive one and highlight the features of the latter, emphasizing its benefits.

The fact of the need to revise traditional forms and methods of teaching becomes obvious, as the main task of a modern lecturer is to involve HE students to active conscious learning and to digitalize the educational process. That is why the article focuses on digital tools that can help teachers to organize interaction of the participants of the educational process, create educational video content and provide constant feedback to students during and after the interactive lecture. The authors also present a number of forms of interactive lectures and tips that turn a traditional lecture into an interactive one (using active individual or group work, using of interactive activities, using of various forms of feedback to control students understanding of the material).

It has been proved that digital tools have created important didactic conditions for effective organization and effectiveness of interactive lectures, due to increasing the visualization of educational material through infographics, multimedia, comics, animation and video, facilitated the organization of productive group learning activities, simplified feedback and the use of digital tools increased the motivation, independence and awareness of students about learning outcomes, increased efficiency of control and self-control by

automating current and final assessment, intensified reflection on educational activities based on online surveys, commenting on forums and chats.

Key words: *interactivity in teaching, interactive lecture, digital tools, group work, active learning.*

Вступ. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти передбачають перегляд підходів до освітнього процесу. Згідно з державним стандартом вищої освіти пріоритетом є реалізація компетентнісного підходу, головним завданням якого є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних інтегрувати теоретичні знання і практичні уміння в цілісну систему, володіти новими технологіями, бути мобільними, комунікабельними, уміти працювати в команді, інтегруватися в динамічне суспільство, критично мислити, генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність [6].

Відповідно до цих суспільних запитів змінюється і стратегія викладання у ЗВО: від трансляції здобувачам вищої освіти готових знань до створення умов для діалогу і продуктивної взаємодії. Тож постає питання про розвиток саме активного навчання та імплементацію інтерактивних методів, зокрема інтерактивної лекції.

Теоретичні аспекти, пов'язані з визначенням сутності інтерактивних методів, їх класифікації та особливостей використання, вивчали І. Абрамова, Т. Добриніна, Г. Коберник, О. Комар, В. Лозова, А. Мартинець, Л. Пироженко, О. Пометун, Г. Селевко, М. Скрипник, А. Смолкін та ін. Питання застосування інтерактивних методів задля посилення ефективності процесу навчання в центрі уваги Г. Коберник, О. Коберника, О. Комар, Т. Кравченко, М. Крайньої, В. Мельник, О. Пехоти, Л. Півень, Н. Побірченко, Т. Сердюк, Н. Суворова, А. Терещука, Т. Торчинської та ін. Використання інтерактивних технологій навчання у закладах вищої освіти розглянуто в працях К. Баханова, В. Беспалько, В. Євдокимова, Н. Волкової, О. Коротаєва, А. Мартинець, Г. Мітіна, Н. Мирончук, Л. Пироженко, О. Пометун, М. Скрипник, В. Ягоднікової, І. Якиманської та ін. Однак особливості проведення інтерактивних лекцій залишилися на периферії наукових досліджень, що й актуалізувало обрану нами тему. Отже, метою нашої статті є аналіз особливостей інтерактивної лекції як засобу підвищення ефективності навчання.

Методи та методики дослідження. У процесі виконання дослідження використано теоретичний метод (аналіз і синтез українських та світових наукових, педагогічних, методичних джерел) та презентовано власний досвід з проблеми вивчення.

Результати та дискусії. «Інтерактивний» означає «такий, який задіює вищі когнітивні процеси сприйняття та обробки інформації» [4], тобто спонукає здобувачів вищої освіти думати та оцінювати самостійно. Інтерактивність передбачає: діалогічність, розгляд кожної проблеми в різних ракурсах, відмову від шаблону (множинність логіки), зміну традиційної активності викладача активністю здобувачів вищої освіти та спрямування їх на самостійний пошук інформації, обмін знаннями та досвідом і взаємодію у межах групи, мікрогрупи та пари. Таке навчання розглядається методистами як спеціальна форма організації

пізнавальної діяльності. Вона завжди передбачає цілком конкретні та прогнозовані цілі. Одна з них полягає у створенні сприятливих умов навчання, за яких здобувач вищої освіти відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним освітній процес.

Сутність інтерактивного навчання полягає в «організації постійної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, жоден з яких не залишається пасивним, оскільки поставлений у ситуацію дійового пізнання в режимі співпраці» [2 : 13]. Єдиної класифікації інтерактивних методів навчання не існує. Науковці об'єднують їх у різні групи. Так, О. Тіхобаєв [7] групує їх відповідно до учасників взаємодії (людина-людина, людина-машина, людина-машина-людина), О. Пометун [5] ключовим вважає поділ на кооперативно-групове; ситуаційне моделювання та опрацювання дискусійних питань, а С. Кашлев [3] за провідну взяв функцію інтерактивних методів, яку вони виконують у педагогічній взаємодії (методи створення сприятливої атмосфери та організації комунікації, методи організації обміну діяльностями, методи організації мислєдіяльності, методи організації смислотворчості, методи організації рефлексивної діяльності, у той час як Н. Волкова говорить про інтерактивні технології та виділяє такі: діалогічно-дискусійні, аналізу ситуацій, ігрові, навчання у співробітництві, технології тренінгу, фасилітаційного навчання, інформаційно-комунікаційні та гейміфікацію [2].

Незважаючи на різні підходи до класифікації, дослідники (Н. Волкова[2], Р. Демків [1], В. Ягоднікова [9] та ін.) виділяють низку загальних принципів інтерактивного навчання (принцип активності (кожен здобувач вищої освіти бере активну участь у процесі спілкування й активно взаємодіє з іншими); принцип відкритого зворотного зв'язку (висловлення учасником чи всіма учасниками групи думок, ідей чи заперечень стосовно поставлених завдань); принцип експериментування (активний пошук здобувачами вищої освіти нових ідей і способів вирішення поставлених завдань); принцип довіри у спілкуванні; принцип рівності позицій (кожен здобувач вищої освіти має змогу виконати роль організатора, лідера, викладач не нав'язує свою думку, а лише скеровує процес навчання) та зазначають, що всі різновиди інтерактивних методів активізують пізнавальні процеси, збільшують швидкість отримання та опрацювання інформації; розвивають уміння аналізувати; формують основу для прийняття професійних рішень.

Як бачимо, інтерактивне навчання певним чином ставить нові вимоги до роботи викладача, який повинен володіти такими вміннями: організовувати комунікацію таким чином, щоб вона була обопільно важливою та цікавою, проєктувати для здобувачів вищої освіти навчальні ситуації, які спонукають їх до інтеграції наявного досвіду, створювати позитивну навчальну атмосферу в аудиторії, скеровувати навчання здобувачів і вчити їх працювати самостійно, не боїться експериментувати, висловлювати нестандартні ідеї, вирішувати проблемні навчальні та міжособистісні ситуації. У такому розумінні інтерактивне навчання як форма освітнього процесу дійсно здатне стати тим чинником, який оптимізує сутність і структуру педагогічної взаємодії.

Звичайно, на вибір методів інтерактивного навчання впливають багато чинників: особливості навчальної дисципліни, характер навчального матеріалу, обсяг часу, що відводиться на його вивчення, рівень загальної підготовленості групи, особливості навчально-матеріальної бази ЗВО тощо.

Одним із чинників, що змусив нас звернути увагу на інтерактивні лекції як один із освітніх методів навчання, став аналіз навчальних планів і програм та опитувань, що проводилися під час проведення курсів підвищення кваліфікації для науково-педагогічних працівників, який показав: половина аудиторних занять проводиться саме у формі лекцій. І хоча в сучасних умовах деякими педагогами традиційна лекція сприймається як рудимент, на наш погляд, це уявлення хибне, оскільки, трансформуючись у інтерактивну лекцію, ця форма навчання у ЗВО повністю відповідає сучасним вимогам викладання і має неабиякий потенціал.

Інтерактивне навчання, насамперед, передбачає обмін інформацією, вирішення поставлених задач та проблемних питань, що виникли в процесі вивчення тієї чи іншої дисципліни і спонукає як педагогів, так і здобувачів вищої освіти «взаємодіяти, спільно оцінюючи поведінкові моделі (свої та колег), моделюючи наступні етапи навчання» [8]. У цьому ракурсі інтерактивна лекція – це особливий стан занурення в лекційний процес за наявності ефективної взаємодії з аудиторією. Мета інтерактивної лекції – створення особливої атмосфери інтелектуального єднання викладача та здобувачів вищої освіти. Порівняно з традиційними лекціями, вона більше орієнтована на студента і має не суто інформаційний характер, а здебільшого проблемний і пошуковий. Викладач дає можливість здобувачам на рівних взаємодіяти в межах теми, що розглядається. Такий студентоцентризований підхід допомагає заохотити працювати разом і спілкуватися між собою, а не лише слухати і механічно записувати матеріал.

Інтерактивні лекції – це дидактичні навчальні заняття, під час яких викладач використовує різноманітні активності (іноді їх називають «тригером залучення» – «an engagement trigger»), щоби сприяти залученню здобувачів вищої освіти до матеріалу курсу.

Як і традиційна, інтерактивна лекція містить постановку навчальної мети, визначення актуальності теми, що вивчається, виклад навчального матеріалу за окремими питаннями, але обов'язковою є інтеграція наявного досвіду з інших предметів, активізація міжпредметних зв'язків, визначення професійної спрямованості, відповіді на запитання здобувачів вищої освіти, рефлексія, підведення підсумків та ін. При цьому змінюється роль викладача: він не тільки викладає матеріал, але створює нову систему подання інформації та засвоєння знань шляхом активізації діяльності здобувачів. Використання різноманітних активних прийомів (дискусія, мозковий штурм, евристична бесіда тощо) сприяє більш динамічному розгортанню викладення матеріалу, а активна участь не дозволяє здобувачам вищої освіти відволікатися, натомість спонукає до постійного перебування «в

контексті» теми. Звичайно, це потребує досить великої підготовки від викладача, але й призводить до ефективнішого засвоєння студентами матеріалу і подальшого розвитку їх когнітивних умінь.

Очевидно, що варто переглянути традиційні принципи побудови лекційного заняття та залучити низку інтерактивних прийомів:

1. Активізація індивідуальної чи групової роботи здобувачів під час лекції. Викладач пропонує всім учасникам обдумати певне питання, обговорити свої думки з сусідом і після цього дозволяє відповісти на запитання. Отже, таким чином усі здобувачі беруть участь в обговоренні. При цьому необхідно точно визначити критерії відповіді: «Наведіть 1-2 приклади для того, щоб довести свою думку» або «Уявіть, що ви переконуєте клієнта – 2-3 пропозиції». Можна дозволити здобувачам вищої освіти синтезувати ідеї до того, як викладач почне робити це за допомогою лекції.

2. Використання інтерактивних видів діяльності. Здобувачам вищої освіти пропонується прокоментувати діаграми або графіки. Можна попросити їх узагальнити та інтерпретувати будь-які закономірності, які вони можуть знайти. Наприклад, на курсі економіки викладач може показати профіль заробітку для жінок, які залишають роботу, щоб мати дітей, а потім повертаються. Студенти пояснюють, що означає форма профілю та які чинники сприяють його формуванню. Вони працюють з реальними даними, спочатку узагальнюють їх математично, а потім – інтерпретують. Можливе створення прогнозів на основі демонстрацій або обговорення та презентація спільного рішення в міні групах (5 хв.).

3. Оцінка ступеня засвоєння розглянутого на лекції матеріалу. Лектор може провести бліц-опитування того матеріалу, який щойно обговорювався, попередньо попередивши, оцінюється опитування чи ні. Інший варіант – заповнити картки, створити ментальні карти (mind map) або пройти онлайн-тест. Комп'ютерний контроль у формі тестових завдань, кросвордів, інтерактивних вправ, опитувань з автоматизованою перевіркою дозволяє викладачеві не лише оцінити динаміку та якість засвоєння навчального матеріалу, а й на основі їх аналізу внести відповідні корективи до організації освітнього процесу. Також можна запропонувати письмово відповісти на кілька питань щодо пройденого матеріалу, а наступну лекцію розпочати з обговорення отриманих відповідей. Важливо також переконатися, що здобувачі вищої освіти можуть поєднувати абстрактні ідеї з конкретними реальними прикладами.

4. Отримання зворотного зв'язку від студентів є також важливим кроком у створенні інтерактивної лекції. При цьому необхідно пам'ятати, що хоча багато інтерактивних методів вимагають від здобувачів продукувати певні проміжні результати, які можуть бути оцінені, не все повинно оцінюватися. Звичайно, отримання балів дає здобувачам вищої освіти сильніші стимули до участі та точної відповіді, але підготовка до такого оцінювання вимагає більше часу та зусиль з боку викладача.

Загалом оцінювання може бути трирівневим: до першого рівня належать концепційні тести та активності з відкритими запитаннями, які

вимагають письмової відповіді або розв'язання проблеми; для другого рівня важливим є не зміст і точність, а створення певного продукту індивідуально або в групі; завдання третього рівня не передбачають оцінювання і створюються з метою отримати загальне уявлення про засвоєння матеріалу (кінцевим результатом може бути створення графіка або гістограми).

Також варто застосовувати вправу «Подумай та поділись» (think-pair-share). Ця активність передбачає запитання, яке здобувачі вищої освіти обдумують, а потім обговорюють із сусідом, перш ніж визначитися з остаточною відповіддю. Це чудовий спосіб мотивування та розвитку аналітичного мислення. Залежно від запитання чи завдання обговорення в парі може тривати три хвилини (швидка відповідь) або довше (розширена відповідь).

Корисними є однохвилинні письмові завдання (one minute writing), коли здобувачі вищої освіти дають письмову відповідь лише за одну хвилину. Цю техніку можна використовувати для збору зворотного зв'язку щодо розуміння засвоєння матеріалу, попросивши їх визначити, що, на їхню думку, було найбільш заплутаним, або поставити запитання.

Вправа «Питання дня» – це короткі вправи на початку заняття, які залучають здобувачів до лекційного матеріалу та активізують аналіз змісту лекції. Викладач ставить запитання, які зазвичай не мають варіантів відповідей, а скоріше вимагають коротких пояснень, анотацій, обчислень або малюнків, що розвивають комунікативні та аналітичні навички.

Також для діагностики розуміння вивченого матеріалу можна використовувати онлайн ігри (наприклад, Kahoot!, Quizizz) та онлайн кросворди (crosswordlabs.com), що через змагальний характер і водночас легку ігрову форму дозволяє залучити всіх без винятку студентів, актуалізувати матеріал лекції, виявити рівень розуміння теми.

Існує багато форм інтерактивних лекцій, на яких можуть бути застосовані всі перелічені прийоми: проблемна лекція, лекція-провокація, лекція з паузами, лекція-діалог, лекція-візуалізація, бінарна лекція, інтегрована лекція, лекція прес-конференція, мозковий штурм та ін., але їх поєднує те, що: інтерактивна лекція вимагає від учасників активної участі та постійної обробки інформації; передбачається візуалізована презентація інформації з боку викладача; інтерактивна лекція – це двосторонній процес, що передбачає зворотній зв'язок як від лектора, так і від аудиторії; викладач повністю контролює рівень взаємодії між учасниками процесу; інформація, що надходить через інтерактивну лекцію, активно обробляється і може бути легко актуалізована в пам'яті, навіть через довгий час.

Слід відзначити, що умови дистанційного навчання, викликаного пандемією Covid 19, активізували процес діджиталізації та посприяли розвитку інтерактивних лекцій, спочатку дистанційно, а потім і в аудиторії.

Розуміння інтерактивності в навчанні як «функціонування педагогічного, психологічного, комп'ютерного спілкування в режимі діалогу» [1 : 12] збагатилося за умов дистанційного навчання. З'явилися нові способи та засоби взаємодії здобувачів вищої освіти між собою, з

викладачем, інформаційним середовищем або його окремими елементами (інтерактивне телебачення, інтерактивні навчальні мобільні застосунки, інтерактивні презентації та відео, інтерактивна дошка, використання віртуальних окулярів і технології віртуальної реальності в навчанні та ін.). Так, використання онлайн інструментів зі створення ментальних карт дозволяє візуалізувати процес «вибудовування» змісту лекційного матеріалу поступово, позначивши центральний елемент і додаючи наступні вузли протягом розгортання матеріалу. Вони можуть використовуватися на будь-якому етапі лекційного заняття: актуалізація знань, вивчення нового матеріалу, узагальнення та рефлексія. Особливої ефективності ця технологія набуває, якщо ментальна карта створюється спільно викладачем та здобувачами вищої освіти безпосередньо під час заняття.

Для підвищення інтерактивності лекції, спираючись на отриманий цифровий досвід та враховуючи багатоаспектне переформатування освіти, можна організувати групову чи індивідуальну роботу студентів із застосуванням онлайн сервісів (wonder.me, Gather.town, Toria), якщо лекція відбувається дистанційно, або залучити студентів до створення освітнього гіпермедійного контенту у формі електронного глосарію, покажчика персоналій, мультимедійного есе, коміксів, анімації, ментальних карт, електронних аналітичних таблиць та опорних конспектів, які можна використовувати в подальшому навчанні. Також для організації навчальних дискусій на лекції досить ефективним є використання чатів, форумів, viber/telegram груп, оскільки це дозволяє залучити до активності усіх здобувачів, які слухають виклад матеріалу.

Висновки. Усе вищесказане дозволяє зробити висновок, що цифрові засоби навчання створили важливі дидактичні умови для ефективної організації інтерактивних лекційних занять:

- підвищився рівень візуалізації навчального матеріалу за рахунок інфографіки, мультимедіа, коміксів, анімації та відео;
- полегшилась організація продуктивної групової навчальної діяльності на базі інтернет-ресурсів, які можна використовувати як при дистанційному навчанні, так і офлайн в аудиторії;
- спростився зворотній зв'язок викладача з аудиторією;
- застосування цифрових засобів навчання підсилило мотивацію, самостійність та поінформованість здобувачів про результати навчання;
- збільшилась оперативність контролю та самоконтролю за рахунок автоматизації поточного та підсумкового оцінювання;
- відбулась активізація рефлексії освітньої діяльності на основі проведення online опитувань, коментування на форумах і в чатах тощо.

Крім того, реалізація поданих нами варіантів підвищення інтерактивності лекційних занять позитивно відображається на мотивації відвідування занять, активізації роботи здобувачів вищої освіти, рівні засвоєння матеріалу зокрема та успішності навчання загалом.

Література

1. Використання інтерактивних методів навчання під час проведення занять з цивільного права та процесу : навч.-метод. посібник / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 188 с.
2. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
3. Кашлев С. С. Технология интерактивного обучения. Минск : Беларусский верасень, 2005. 196 с.
4. Нагорний В. В. Інтерактивна лекція як сучасна форма викладання дисципліни у вищій школі. URL : http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/4077/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%92%D0%92_2016_187-189.pdf
5. Пометун О. Активні й інтерактивні методи навчання: до питання про диференціацію понять. *Шлях освіти*. 2004. № 3. С. 10–15.
6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ : ТОВ «ЦС», 2015. 32 с. URL : <https://erasmusplus.org.ua/images/phocadownload/standardsand-guidelines-for-qa-in-the-eha-2015.pdf>
7. Тихобаев А. Г. Интерактивные компьютерные технологии обучения. *Вестник Томского государственного педагогического университета*. 2012. № 8. С. 81–84.
8. Широка А. Інтерактивна лекція, або Як перетворити виклад матеріалу на досвід навчання. URL : <http://ceit-blog.ucu.edu.ua/vykladannya/interaktyvna-lektsiya-abo-yak-peretvoryty-vyklad-materialu-na-dosvid-navchannya/>
9. Ягоднікова В. В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.

References

1. *Vykorystannya interaktyvnykh metodiv navchannya pid chas provedennya zanyat` z cyvil`nogo prava ta procesu* (2018). [Use of interactive teaching methods during civil law and process classes] R. Y. Demkiv, I.M. Yevkhutych, T.V. Kurilo and others. Lviv [in Ukrainian].
2. Volkova, N. (2018). *Interaktyvni texnologiyi navchannya u vyshhij shkoli* [Interactive technologies in higher education]. Dnipro : Universytet imeni Al`freda Nobelya [in Ukrainian].
3. Kashlev, S. S. (2005). *Texnologyya ynteraktyvnogo obuchenyya* [Interactive learning technology]. My`nsk : Belarussky`j verasen` [in Russian].
4. Nagornyj, V.V. (2016). *Interaktyvna lekciya yak suchasna forma vykladannya dyscypliny u vyshhij shkoli* [Interactive lecture as a modern form of teaching the discipline in high school]. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/4077/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%92%D0%92_2016_187-189.pdf [in Ukrainian].
5. Pometun, O. (2004). *Aktyvni j interaktyvni metody navchannya: do pytannya pro dyferenciacyu ponyat* [Active and interactive teaching methods: about the differentiation of concepts]. *Shlyax osvity – The Path of Education*, 3, 10–15 [in Ukrainian].
6. *Standarty` i rekomendaciyi shhodo zabezpechennya yakosti v Yevropejskomu prostori vyshhoyi osvity (ESG)* (2015) [Standards and

recommendations for quality assurance in the European Higher Education Area]. Kyiv [in Ukrainian].

7. Tuxobaev, A. G. (2012). *Interaktivnyye kompyuternye tehnologii obucheniya* [Interactive computer learning technologies], *Vestny`k Tomskogo gosudarstvennogo pedagogy`cheskogo uny`versy`teta* – Bulletin of the Tomsk State Pedagogical University, 8, 81–84 [in Russian].

8. Shyroka, A. (2021). *Interaktyvna lekciya, abo Yak peretvoryty` vy`klad materialu na dosvid navchannya* [Interactive lecture, or how to turn the presentation of the material into a learning experience]. URL : <http://ceit-blog.ucu.edu.ua/vykladannya/interaktyvna-lektsiya-abo-yak-peretvoryty-vyklad-materialu-na-dosvid-navchannya/> [in Ukrainian].

9. Yagodnikova, V. V. (2009). *Interaktyvni formy i metody navchannya u vyshhyj shkoli* [Interactive forms and methods of teaching in high school]. Kyiv : «Vydavnychii dim «Personal» [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена інтерактивній лекції як одному із ефективних методів навчання у ЗВО, що сприяє підвищенню результативності навчання та рієня мотивації студентів. Автори розкривають сутність інтерактивного навчання, що полягає в організації постійної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, та порівнюють традиційну класичну лекцію з інтерактивною і виокремлюють особливості останньої, наголошуючи на її перевагах.

Очевидним стає факт необхідності перегляду традиційних форм і методів навчання, оскільки головним завданням сучасного лектора є залучення здобувачів вищої освіти до активного усвідомленого навчання та діджиталізація освітнього процесу. Саме тому значна увага у статті зосереджена на цифрових інструментах, за допомогою яких викладач може сприяти організації спільної взаємодії учасників освітнього процесу, створювати освітній відео-контент та забезпечувати постійний зворотній зв'язок зі здобувачами протягом інтерактивної лекції та після неї.

Авторами також наведено низку форм інтерактивних лекцій та методичних прийомів, які перетворюють традиційну лекцію на інтерактивну (активізація індивідуальної чи групової роботи, застосування інтерактивної діяльності, контроль засвоєння матеріалу, використання різних форм зворотного зв'язку).

Доведено, що цифрові засоби навчання створили важливі дидактичні умови для ефективної організації та підвищення результативності інтерактивних лекційних занять, оскільки підвищився рівень візуалізації навчального матеріалу за рахунок інфографіки, мультимедіа, коміксів, анімації та відео, полегшилась організація продуктивної групової навчальної діяльності, спростився зворотній зв'язок викладача з аудиторією, застосування цифрових засобів навчання підсилило мотивацію, самостійність та поінформованість здобувачів про результати навчання, збільшилась оперативність контролю та самоконтролю за рахунок автоматизації поточного та підсумкового оцінювання, відбулась активізація рефлексії освітньої діяльності на основі проведення online опитувань, коментування на форумах і в чатах.

***Ключові слова:** інтерактивність у викладанні, інтерактивна лекція, цифрові інструменти, групова робота, активне навчання.*